

Ezerarcú Alsómocsolád

Alsómocsolád község értékei

PB
11991

Alsómocsolád községben 2013. szeptember 24-én megalakult az Alsómocsoládi Értéktár Bizottság. A bizottságba meghívást kaptak a település civil szervezetei, a közeletben aktív állampolgárai. A 8 fős bizottság elnöke Balogh Anikó, az alapítvány kuratóriumi elnöke, al-elnöke Taller Marietta a Demokratikus Alsómocsoládi Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzat ifjúsági polgármestere lett.

Az Alsómocsoládi Értéktár Bizottság koordinációjával létrejövő Alsómocsoládi Települési Értéktár, a község területén fellelhető nemzeti értékek – a kultúra értékei, a település szellemi és anyagi alkotásai, ember alkotta és természet adta értékei – adatait, valamint a térségünkre a Baranyai Hegyhátra jellemző hagyományokat, szokásokat, egyéb kulturális értékeket tartalmazó gyűjtemény lesz.

Alsómocsolád és a Hegyhát értékeit már több alkalommal, különböző szempontrendszerek alapján igyekeztünk a múltban összegyűjteni (2007-ben AVOP LEADER + támogatás segítségével elkészítettük a Hegyhát értéktérképét, 2010-ben és 2011-ben tájértékvadászaton vettünk részt – különdíjjal jutalmaztak minket, 2012-ben pedig Ezerarcú Alsómocsolád program keretein belül készítettünk a helyi fiatalokkal fotódokumentációt települési értékeinkről), de azt gondoljuk értéktárunk akkor lehet teljes, ha azt folyamatosan felülvizsgáljuk, bővítjük.

Alsómocsolád értékei közösségi értékek!

Hisszük és valljuk, hogy az értékek összegyűjtésekor, rendszerezésekor és folyamatos karbantartásakor, a helyi közösség tudásbázisára, a közösségben rejlő tartalékok aktivizálására kell alapoznunk, ezért rendkívül fontos, hogy az Értéktár Bizottság a település lakóinak lehetőséget nyújtson arra, hogy a kérdést a saját szemszögükből vizsgálva, javaslataikat megfelelő módon felterjesztve részesei lehessenek egy különleges, valóban Alsómocsoládra jellemző értéktár létrehozásának.

Az Alsómocsoládiak eddig tanúsított aktív részvételét, javaslatait ezúton is köszönjük – a jövőben is számítunk rá –, hiszen ez tette lehetővé, hogy kezünkben tarthassuk jelen kiadványunkat, közös munkánk első eredményét!

Csorba Győző Könyvtár

B 0 0 0 0 4 9 5 9 8 5

Angyal szobor

A III. Alsómocsoládi Fafaragó Táborban készült el Koltai László és Demeter István Angyal szobra, ami védi a temetőben nyugvó szeretteink lelkét.

Az Angyal szobor egyszerre jeleníti meg az életet és az elmúlást.

Szemben állva vele, a bal oldala mutatja az élet szépségét, a kidolgozás lehelet finomságát, fizikai és szellemi elevenségét. A szobor jobb oldala rusztikus, a kidolgozás elnagyolt, ezzel szimbolizálva az elmúlás fizikai véglegességét.

A szobor megjeleníti az élet körforgását. Megnyugvást és biztonságot áraszt a lelkekbe ezzel a szellemisséggel, amit képvisel. Az Arkangyal fogantatásunk pillanatától vigyáz ránk, őrzi egész életünket, majd elmúlásunkkor kíséri bennünket nyugvóhelyünkre, és elenged, hogy egy újrafakadó élet őrzését vállalja.

Csókváltó pad

A csókváltó padot 2009-ben a fafaragó-tábor két alkotója, Semes-Bogya Eszter és Tokaji Attila faragta. A pad nemcsak a szerelmesek számára fontos, hanem a helyi fiatalok és a település vezetők közti kooperáció egyik bizonyítéka. A pad elhelyezéséről ugyanis az alsómocsoládi fiatalok döntöttek, saját belátásuk szerint.

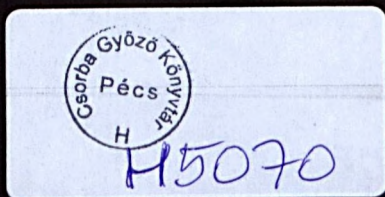
A csókváltó pad különleges kincse településünknek. A nem mindennapi ülőalkalmatosság összehozza az embereket, és egy „romantikus séta beteljesülésének” méltó befejezése. Ezen kívül a helyi fiatalság érvényesülésének egyik jelképe a település arculatának alakulásában.

Egészségház

2006-ban felújították az Egészségházat, aminek hátsó része egy Tornaszobával bővült, így az épület korábbi funkciója kiegészült, és az orvosi rendeléseken túl helyet ad a sportolni, mozogni vágyóknak is.

A helyi lakosság számára mindig is fontos volt az Egészségház, hisz a településen nincs állandó egészségügyi ellátás, az épületnek köszönhetően lehetővé vált, hogy a lakosság heti egy alkalommal orvosi ellátásban részesüljön. A 2006-os felújítás eredményeképp kialakításra került egy tornaszoba, mely kielégíti a mozogni vágyók igényeit kedvezőtlen időjárás esetén is.

Kölyök-Fészek Erdei Iskola – Diákszálló

A Hegyhát kapujának nevezett Alsómocsolád népszerű kirándulóhely. A „Kölyök-Fészek” Erdei Iskola Ifjúsági Szállóján egyidejűleg 44 főt tud fogadni. Az elhelyezés 3 db, emeletes ágyakkal felszerelt, 16, 18, illetve 10 fős összkomfortos hálóhelyen történik. A vendégek részére a szálló előterében kényelmes, világos, TV-vel és hűtőszekrényvel felszerelt társalgó került kialakításra. Az Ifjúsági Szálló az erdei iskolán részt vevő diákok elszállásolása mellett igénybe vehető egyéb csoportok elhelyezéséhez, osztálykirándulásokhoz, képzésekhez, tréningekhez.

A „Kölyök-Fészek” Erdei Iskola minősített modulokkal rendelkezik, mely kapcsolódik a Nemzeti Alaptantervhez. Az iskola gazdag eszközfelszereltségének köszönhetően a diákok megismerhetik és tanulmányozhatják az erdők és vizek élővilágát, az erdőben való tájékozódást, a fűszer-, és gyógynövények hasznosságát és értékét mindennapi életünkben.

Faluház

A Faluház otthont ad a Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatal Alsómocsoládi Kirendeltségének, a Teleháznak, az Integrált Községi és Szolgáltató Térnek, a Postának, a Könyvtárnak, a nemzetiségi önkormányzatoknak, a gyermek- és ifjúsági önkormányzatnak, valamint különböző civil szervezeteknek. Aulája alkalmas kiállítások, 40-50 fős rendezvények megtartására. Akadálymentesített, rusztiikus hatású épületegyüttes. Alsómocsolád Község Önkormányzata 2001-ben építette 560 négyzetméteres 13 irodából álló faluházát, mely 2004 tavaszától tölti be funkcióját. A Faluház településünk szellemi és ügyintézési központja, mely az összetartást jelképezi a közösség életterében e vidék- és térség fejlesztéséért.

Erdei tornapálya

A tanösvényen keresztül lehet eljutni az Erdei tornapályára, ahol erdei fajtátekokon tehetik próbára ügyességüket az arra vállalkozók. A tanösvény mentén táblák tájékoztatják a turistákat az állat- és növényvilágról. A völgy közepén tűzrakóhely került kialakításra.

Az erdei tornapályára vezető tanösvény jó kiránduló utat biztosít a turisták számára. A tornapálya a játékos feladataival kitűnő mozgásformát jelent az arra vágyóknak. A tornapálya fontos részét képezi az erdei iskolának, a gyerekek megismerkedhetnek az erdő életével, megrendezésre kerülnek ügyességi versenyek, valamint kitűnő piknikezési lehetőséget jelent az ide látogatóknak.

Európa tér

Az Európa téren elhelyezett 27 kő jelképezi azokat a Dél-Dunántúli településeket, akik az Európa Park projekt résztvevőiként egy-egy Európai Unió tag-országot jelenítenek meg.

Az Európa tér közepén tekinthető meg az Európa elrablása szobor, ami Koltai László és Demeter István kőfaragó mesterek munkája.

Az Európa téren 27 kő van, mely egy-egy Európa Unió tagállamot jelképez. A Magyar Európa Park Szövetség Egyesületben résztvevő települések között egyfajta együttműködés jött létre, melynek jelmondata „Egy ország Európában, Európa egy országban”.

A szobor története

„A szépséges Európé, Agénor föníciai király leánya barátnőivel a tengerparton játszott. Zeusz – az emberek és istenek atyja – meglátta Európét, amint éppen virágokat szedett, és szerelemre lobbant iránta. Zeusz, hogy kijátssza felesége Héra féltékenységét, átváltozott egy gyönyörű fehér bikává, és lement a tengerpartra. Kecsesen megállt Európé előtt és a lábaihoz térdelt. A bika megjelenése és mozgása olyan szelíd volt, hogy Európé a bika nyakát virágokkal díszítette, és felült a hátára. Ekkor a bika hirtelen átrohant a tengeren, elrabolva Európét. Amikor Kréta szigetére értek, Zeusz ledobta a bika alakját, emberi alakot öltött, majd magáévá tette Európét egy ciprus fa alatt. Így lett Európé Kréta első királynéja.”

Világháborús emlékmű

A Templomkertben áll az első és második világháborúban elesett Alsómocsoládiaknak emléket állító, műköből és márványból készült emlékmű, ahol a helyiek minden évben megemlékeznek a harcok áldozataira és családjaikra. A település célja, hogy életben tartsa a világháborúkkal kapcsolatos társadalmi emlékezetet, és ezáltal hozzájáruljon a közös értékeken, történelmen és kultúrán alapuló magyar és európai identitások erősítéséhez.

Fesztiváltér

A játszótér alatt kialakított betonos „placc” alkalmas sportrendezvények, gyermekprogramok, sőt kulturális események, fesztiválok lebonyolítására, ezért is kapta a Fesztiváltér nevet. Itt tartjuk hagyományos Gyermeknapunkat és Falunapunkat, valamint ide járnak le nyaranta a mozgásra, sportra vágyó fiataljaink is.

A fesztiváltér számos eseménynek adott már otthont a faluban, melyek mind a közösség összetartó erejét segítik. Ezzel a térével a helyieknek és az ide látogatóknak egyaránt lehetőségük van szórakozásra, sportolásra, ismerkedésre.

Halastavak

Az „Alsómocsoládi I., II. és III.” számú halastavak a településtől nyugatra, a Hábi csatorna 13+170 és 15+300 km szelvényei között helyezkednek el. Völgyzárógátas kialakításúak. A tavak 37 magánszemély és Alsómocsolád Község Önkormányzatának tulajdonában vannak. A tavak főbb adatai: Üzemvízszint (m.B.f) 131,72/133,32/134,62.

Felület üzemvízszinten (ha): 21,3/21,3/184. Térfogat üzemvízszinten (m³): 213000/213000/184 000. A vízhasználat jellege: halgazdálkodás.

Egyedülálló tájegység, egyedülálló környezetben. A halastavak a „Kölyök Fészek Erdei Iskola” programjainak részét képezik: kiváló pletnázási, kenüzési és kirándulási lehetőséget biztosít. A tónál a kreatív, kalandra vágyó turisták geoládák után is nyomozhatnak.

H 5070

„Őszi Fény” Idősek Otthona

Alsómocsolád Község Önkormányzata Széchenyi Terves pályázati támogatás segítségével, mintegy 112 millió forint értékben építette meg a településen az „Őszi Fény” Idősek otthona elnevezésű 800 négyzetméter területű idősgondozási központját 2006-ban.

Alapszintű ellátást biztosító bentlakásos (42 fő) és nappali ellátást (15 fő) integráló idősgondozási központ.

Az „Őszi Fény” Idősek Otthona az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászorult személyek állapotának és helyzetének megfelelő alapellátást, nappali ellátást illetve szakosított ellátást nyújtó intézmény. Bentlakásos intézményünk teljes körű ellátást biztosít. Komplex módon magába foglalva a fizikai, egészségügyi és mentálhigiénés ellátást.

Interaktív Tárház

Az Interaktív Tárház kialakítására egy 2008-ban elnyert KEOP 3.3.0 pályázat adott lehetőséget.

Az Interaktív Tárház működésének célja, hogy az általános iskolások tudása újfajta ismeretekkel, játékos szórakoztató módon bővüljön. Olyan tudás birtokosai legyenek, amelyek az iskolai oktatásban és a mindennapi életben is hasznát tudják venni.

Kiemelkedő a kör alakú bemutatóterem, amelyben terepasztalon elhelyezett látványpatak imitáció nyújt betekintést a vizek csodálatos világába. A terepasztalt kiegészíti egy dioráma kép, melyen a vízi élővilág tekinthető meg.

Az épületben felfüggesztett Foucault-inga a föld forgását bizonyítja a tetőtéri teraszon szabadtéri csillag-figyelő található. Az udvaron megépült kemencében a községre jellemző hagyományos ételek és sütemények készíthetők.

Játszótér

A falu közkedvelt játszótere folyamatos bővítés-szépítés alatt áll. Szinte minden évben készül valami; van már kerítés, kisvonat és ökrös szekér is. A játékok elkészítésében az alkotótábor fafaragói is kivették részüket. Alsómocsolád Község Önkormányzata minden évben Önkéntes napokat szervez, amikor a helyiek közösen lefestik a játékokat és az egyéb alkotásokat. A településen élő gyerekek nagy becsben tartják Játszóterünket, a nyári hónapokban estig lehet hallani vidám kacagásukat.

A gyerekek be voltak vonva a játszótér tervezésébe. Így alakulhatott meg a maximálisan a gyerekek igényeit kielégítő, funkcionális tér, mely hozzájárul az alsómocsoládiak szórakoztatásához és a gyerekek szociális életének alakulásához.

Kálvária

A faluközponttól kb. 250 méterre kell letérni az útról a szőlőtőkés domb megközelítéséhez, amely Jézus keresztútjának állomásait mutatja be. Megéri a sétát a gyönyörű panoráma, hiszen a dombtetőről az egész falut látni. A fafaragók által készített stációk képei tovább fokozzák a látványt. 1836 körül épült a meredek, szőlőkkel, gyümölcsösökkel beültetett hegyoldalra a kálvária. Az időjárás és a múltó évek sokasága ezeket az alkotásokat is megviselte, halaszthatatlanná vált a felújítás. A 2005-ben létrejött Alsómocsoládi Polgárőr Egyesület számos feladata között, az Önkormányzattal együttműködve 2008-ban felújította a kálvária domb keresztjeit és stációit.

Ilyen természeti adottsággal nem minden település büszkélkedhet. A település legmagasabb kilátópontjaként funkcionál, mely történelmi jelentőséggel bír. A Kálvária-domb a táj szerves elemeként otthont ad a növény- és állatvilág számára. Kulturális örökség részeként a felújított stációk képviselik Jézus keresztthalának történetét.

Kopernikusz szobra

Nikolausz Kopernikusz a csillagászat területén tett tudományos felfedezéseket. Az egyház a XVI–XVII. században elítélte Kopernikusz heliocentrikus világmép elméletét, mivel azt egy elvont matematikai modellnek tartották.

Az elméletét, amely a Naprendszert úgy modellezi, hogy annak középpontjában nem a Föld, hanem a Nap áll, azóta a tudomány történetének legfontosabb hipotézisei között tartják számon. A szobrot Demeter István készítette 2013-ban.

A „Kölyök Fészek” Erdei Iskola részét képező Interaktív Tárház előtt került elhelyezésre Nikolausz Kopernikusz szobra. Kopernikusz a csillagászat területén végzett felfedezései révén vált ismertté. A Tárházban kialakításra került csilgagvizsgáló, valamint Foucault inga csillagászati képviselőjeként alkották meg Kopernikusz szobrát.

Nepomuki Szent János szobra

Legendája szerint Dél-Csehországban született, gyorsan haladt az egyházi ranglétrán. Prágában sokan hallgatták meggyőző beszédeit, és sokaknak volt gyóntatója, többek közt Zsófia királynénak, Venczel király feleségének is. A király féltékenységeben megvesztegette Jánost, hogy megtudja felesége titkait, azonban ő nem volt hajlandó felfedni a gyónási titkot, ezért a király kegyetlen kínzások után kecskebőrbe varrva a Moldova folyóba dobatta. A gyónási titok vértanúja, e mellett a folyók, hidak védőszentje.

Tisztelete elterjedt Magyarországon is, mivel úgy tartják, hogy a folyókkal, patakokkal kapcsolatos kéréseket, fohászokat teljesíti. Szobra a legrégebbi alkotás Alsómocsoládon, mely a templomkertben kapott helyet, mivel Nepomuki Szent János a gyónási titok védőszentje, hiszen életét áldozta a titkok megtartása érdekében. 1819-ben homokkőből faragott alakját kikezdte az idő, arca ma már alig kivehető.

Kulcsár síremlék

Kulcsár József 1858-ban született, a XIX. század második felében tanított Alsómocsoládon. Minden diákja és minden falubéli kedvelte, és nagyra tartotta, sokan egy költőhöz hasonlították, csodálatos beszédekert írt. 1902-ben halt meg.

Síremléke gyönyörű eleme a temetőnek, személyének jelentőségével pedig még a mai lakosság is tisztában van. Kulcsár József néptanító és felesége sírja a temetőben központi helyen, közel a kereszthez található.

A rossz állapotú sírokat az önkormányzat újíttatta fel, így tisztelegve egykori tanítóink emlékének

Lengyel-magyar barátság szobra

„Lengyel, magyar a két jó barát” a kezdősora annak a rímbe szedett közmondásnak, amelyet Lengyelországban és Magyarországon csaknem mindenki ismer, és amely a két nép történelmi barátságát példázza. Koccintáskor gyakran hangzik el. Az alsómocsoládi Lengyel-Magyar barátság szobron látható a magyar és a lengyel címer, valamint a két nemzet egy-egy jelentős történelmi alakja, Petőfi Sándor és Bem József. A szobrot Koltai László és Demeter István 2011-ben készítették.

A lengyel-magyar barátságot jelképező alkotás, a két nemzet közötti szoros kapcsolatot jelentőségének hangsúlyozása miatt készült. „Magyarország és Lengyelország két örökéletű tölgy, melyek külön törzset növesztettek, de a gyökereik a föld alatt messze futnak, összekapcsolódtak és láthatatlanul egybefonódtak. Ezért egyiknek léte és erőteljesége a másik életének és egészségének feltétele”.

Majthényi emlékmű

Majthényi József a reformkor utolsó éveiben a szabadelvű ellenzék egyik leghatározottabb egyénisége volt Baranya megyében, 1848-ban ugyanitt alispán, országos kormánybiztos, az országgyűlés főrendi házának a tagja. Tevékenységét a szabadságharc leverését követően a császári hadbíróság kötél általi halállal, valamint vagyonelkobzással sújtotta. Alsómocsolád Község Önkormányzata báró Majthényi József történelmi jelentőségű tette és nagysága előtt kívánt tisztelni és méltó emléket állítani a Vendégház és

Konferencia Központ udvarán felállított és 2009. március 15-én felavatott emlékkövel. Az emlékmű Koltai László és Demeter István 2009. évi alkotása. A családi címeren látható a kékben zöld dombon álló lombos fa alatt jobbra lépő medve, felette jobbról fogyó ezüst félhold, balról hatágú arany csillag.

Báró Majthényi József feleségével, Perczel Vilmával önálló birtok alapításával került Mocsoládra (Alsómocsoládra) 1838-ban, amikor is családi csereakciók révén tettek szert a Sztankovanszky birtokra. Gyermekük már itt születtek. Báró Majthényi a megyei életbe 1845-ben kapcsolódott be. A megyegyűlésen földesúrként, táblabíróként tüntették fel, majd főbíróvá választották. Tisztéről 1 év után lemondott. A civil társadalmi életbe kapcsolódott be. A megye politikai életébe 1848. március 19-én tért vissza, miután a pesti forradalom hírére Pécssett visszahívták Baranya konzervatív országgyűlési követeit és helyettük a reformok iránt elkötelezett Majthényi Józsefet és Perczel Miklóst választották meg követül.

Lángocska

Alsómocsolád több alkalommal tűzvész áldozata lett. Ennek, valamint az itt élők élni akarásának állít emléket a kőből faragott Láng szobor.

A település lakói számára történelmi jelentőséggel bír a szobor, hiszen évszázadokkal ezelőtt egy „olasz” tűzvész áldozata lett a falu. A szobor jelképe a szomorú múltnak, valamint az újjászületésnek. A tűzvész után a falu képe kissé átalakult. A szobor Koltai László és Demeter István 2009. évi munkája.

A Perczel család síremléke

A sírkő báró Majthényi Józsefné Perczel Vilma (1813–1877), Vitéz Sztankovánszky Pál (1890–1945), Mailáth Stefánia grófnő (1891–1952) tiszteletére állít emléket. A síremlék a templomkertben kapott helyet, hiszen a Perczel család vállalta magára a templomunk felépítését.

Perczel András Tolna vármegye szolgabírája végrendeletében 15 ezer forintot különített el a mocsoládi templom felépítésére.

Az évszázadok során a falu birtokosai között volt a Bodó, a Perczel és a Sztankovánszky földbirtokos család. A település sorsának alakulását elsősorban a Perczel és Sztankovánszky családok befolyásolták. A Perczel család anyagi támogatásának köszönhetően, tízévnnyi építkezést követően 1836-ban készült el a Szent András apostol tiszteletére felszentelt, klasszicista stílusban épült templom. A templom keleti oldalán kapott helyet a Perczel család síremléke ezzel tisztelegve nekik a templom felépíttetéséért.

Báró Majthényi Józsefné Perczel Vilma (1813–1877), tiszteletére állít emléket. A szobor a templom kertben kapott helyet, hiszen a Perczel család vállalta magára a templomunk felépítését. A falu életét a Perczel család jelentősen befolyásolta.

Szent István szobra

Államalapító első királyunk emlékére készült ez az életnagyságú alkotás. A tölgyfából faragott Szent István szobor Koltai László és Tyukodi László faragó mesterek alkotása. Szent István szobra 2008 óta ékesíti Alsómocsolád központját. A szobor kiemelkedő jelentőségű, hiszen első királyunk tiszteletére állíttatta az alsómocsoládi önkormányzat.

Pap-kereszt

„Pap-köröszrt a mellette levő földről kapta a nevét. A pap-föld a plébános javadalma volt.” Az első kereszt állításának időpontja máig ismeretlen, helye sem ott volt, ahol ma található.

Az eredeti feszülettel nem bánt kegyesen a sors, vandálok megromgálták, ráadásul egy villám is belevágott. Az új Pap-keresztet az Alsómocsoládiak Baráti Köre állította, a településen élő és innen elszármazott családok összefogásával. 2007. szeptember

8-án, Bíró László püspök szentelte fel a régi kereszttel szemben elhelyezett új feszületet, melynek márványtábláján a következő felirat olvasható: „utunk jövet-menet felé visz”.

Az új kereszttel az alsómocsoládiak a régi kereszt jelentőségét hangsúlyozzák, illetve, hogy mennyire fontos kulturális örökségünk megőrzése, melyben a régi stílusjegyek megmutatkoznak. Az alsómocsoládiak számára fontos szerepet töltött be a kereszt, hiszen a mise után a hívek kizárólag a templomból a Pap-kereszthez, útközben imádkoztak, énekeltek. A kereszt az egész falunépet érintő jelentőséggel bír.

Varjú-kereszt

A História Domus szerint: „1899 őszén állíttatott a Bikalra vezető út mellett a község által felajánlott helyen egy kökereszt. A keresztet a pécsi egyházmegye hatóságától nyert hatalommal Magner Imre subsidiarius 1899. november 1-én, Mindenszentek napján szentelte be.”

A keresztet Varju József emlékére állította János fia és az egyház. Száz év alatt sokat romlott az állapota; 1999-ben felújították a talapzatát, valamint új Feszület és Maria-szobor került a régi helyére. A felújítást Murath Tamás kezdeményezte, további támogatók: Alsómocsolád Község Önkormányzata, Alsómocsoládi Baráti Köre, Római Katolikus Egyház. A kivitelező Vidolovics Béla volt. Ünnepléses besztertelése 1999. augusztus 21-én történt.

Idézet a Varju-kereszt felújítása alkalmából kiadott emléklapról: „Isten dicsőségére állította Varju János 1899. Felújítva: 1999.”

Az emlékmű egy, a települést gazdagító régi elem, mely még a felújítással is megmutatja a száz évvel ezelőtti helyi művészek stílusjegyeit.

Római katolikus templom és kertje

A templom felépítését a település birtokosa, a Perczel család vállalta magára. Perczel András Tolna vármegye szolgabírája végrendeletében 15 ezer forintot különített el a mocsoládi templom felépítésére. A végrendeletnek megfelelően megkezdődtek az előkészületek az építkezés körül. 1813-ban Tolna megye archidiakónusa, Gruber András felkérést kapott a templom helyének kijelölésére, az alapkövetételének szertartásán is részt vett 1824.

november 8-án. Ezt követően kezdődött meg az építkezés az egykori pécsi püspök, Király József beleegyezésével.

A templomot Szent András apostol tiszteletére szentelték fel 1836. október 16-án, a szertartást négyesi báró Szepesy Ignác püspök végezte. Az első magyar nyelvű misét Szépe János mágocsi, a német nyelvűt Wagner Alajos köblényi plébános mondta. A templom kertjében található a falu legrégibbi szobra is, amely Nepomuki Szent Jánost ábrázolja. A templomkertben sétálva a hívők találkozhatnak Szent Flórián vértanú szobrával, valamint a Rózsa Füzér társulat által állíttatott kereszttel, illetve a világháborúkban elhunyt hősök emlékére állított szoborral is.

Az épület jól tükrözi a falu lakosainak a keresztény vallás iránti lelkesedését. A ma műemlék jellegű templomot 1977-ben külsőleg felújították, belsejét 1993-ban restaurálták. Befejeződött a templomtorony teljes rekonstrukciója, megtörtént a homlokzati nyílászárók cseréje, és a bejá-

rat díszburkolatot kapott. A templom klasszicista stílusban épült, szószéke és orgonája a klasszicizmus elején jellemző copf füzereket visel. A templom búcsúja András napon van, november 30-án.

Sisi szobra

Trischles Ferenc készítette Sisi szobor 2013 óta ékesíti a falu központját. Wittelsbach Erzsébet osztrák császárné, magyar királyné Ferenc József felesége volt. 1837-ben született Münchenben és 1898-ban halt meg Genfben. Egyéni-

ségének és a magyarok iránti szeretetének köszönhetően a mai napig az egyik legnépszerűbb történelmi személyiség hazánkban. Gyakran látogatott el Magyarországra; magyarul tanult, és egy magyar társalkodót vett maga mellé, hogy még jobban megismerje hazánkat.

Diplomáciai eszközöket bevetve küzdött a magyarság előnyben részesítéséért, támogatta az 1848–49-es szabadságharc honvédozvegyeit, árváit és hadirokkantjait. Ez után a politikától teljesen visszavonult, császárnéi kötelességeinek sem tett eleget, kizárólag az önmegvalósításnak élt.

Erzsébet a magyar történelem egyik jelentős alakja. Élete és személyisége olyan hatást gyakorolt hazánkra, hogy számtalan közterületet, intézményt neveztek el róla, műalkotásokat, filmeket, színdarabokat ihletett meg. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter felhívásban kérte a nagyközöniséget Erzsébet ligetek, parkok létesítésére. Kisebb községek is igyekeztek szerepet vállalni a királyné emlékének ébrentartásában, lehetőségeikhez mérten próbálva részt venni a felhívásban, fákat ültetve a község háza, a templom, vagy az iskola környékére. A mozgalomhoz Alsómocsolád is csatlakozott; a templomkertbe ültetett hársfák ma is Erzsébet nevét viselik.

A falu egyik kiemelkedően forgalmas helyén álló szobor, így turisztikai jelentősége sem elhanyagolható. Erzsébet királyné a magyarok iránti szeretete tiszteletére lett állítva.

Alsómocsolád Község Önkormányzata feladatának tekinti a település hagyományainak ápolását célzó tevékenységek szervezését, valamint a jeles napokhoz, történelmi eseményekhez kapcsolódó megemlékezéseket. Hisszük, hogy múltunk ismerete nélkül nem építhetjük a jövőt; e felismerés vezérelt bennünket akkor is, amikor a gyermek- és ifjúsági korosztály számára beszélgetéseket kezdeményeztünk településünk idős lakosságával. A szépkorúak megosztották a fiatalokkal emlékeiket; felidéztek a háborúk, átszervezések, beszállgatások idején átélt retteneteket, beszéltek a férfi-női szerepek jellegzetességeiről, a hagyományos falusi ünnepekről, a családi szokásokról. Erzsébet királyné szobrának felállításával önkormányzatunk a magyarság vérzivataros éveinek szeretne emléket állítani; azoknak az éveknek, amikor a függetlenség, önállóság elérése volt a nemzet legnagyobb célja.

Szent András szobra

Ha a vasútállomás felől autóval, vagy éppen gyalogosan próbáljuk megközelíteni Alsómocsolád települést akkor kétharmadnyi út megtétele után a bal oldali kissé magas partszakasz tetején megláthatjuk Szent András apostol egész alakos, fából faragott szobrát. Szent András a település védőszentje. A falu elején köszönti az ide érkező vendégeket, illetve a hazatérő lakókat. Életnagyságban egy barokk egyházi szobor másolataként készítette kitűnő precizitással Kutasi Gyula kárpátaljai faszobrász, 2009-ben.

Szent András Alsómocsolád védőszentje vigyázza továbbra is utunkat. A falu emlékmű jellegű szép templomát is Szent András apostol tiszteletére szentelték fel.

Szent Flórián szobra

Flórián 1700 évvel ezelőtt a Római Légjő századosa volt, de elhagyta azt, mivel nem értett egyet a keresztényüldözésekkel. Szolgálatiért Felső-Ausztriában kapott birtokot, ahol előjárónak választották és a tűzoltók vezetője lett. Mindig segítette a keresztényeket, maga is megtért, azonban hite miatt elhurcolták és megkínozták, majd társaival együtt az Enns folyóba ölték. Az árvizek és tüzek elleni védőszent, de a vihartól, aszálytól és a földek termékenységétől is megvédi a hozzá fohászkozókat.

Templomkerti szobra megfelel annak, ahogy a 17. század óta ábrázolják: katonaruhában áll a lángoló ház mellett, amire egy edényből önti a vizet. A szobor talapzatába német szöveget véstek, ami kevésbé olvasható, viszont az állítás dátuma jól látható: 1901.

Szent Flórián a tüzek elleni védőszent, így szobra kiemelkedő szerepet tölt be a település életében, hiszen a 17. században az olaszok leégették a falut.

Orgona

A templom imádságai általában énekelve szólnak meg. Az éneket az orgona vagy a harmónium kíséri. Mindegyik a karzaton található. A mi templomunk első orgonája nagyméretű volt, majdnem kétszer akkora, mint a mostani és azt kékes-szürkére festették. Hiányoztak már az első sípjai, amelyek ón és ólom ötvözetből készültek. Ezeket sajnos elvitték az első világháborúba. Az osztrák származású, Pécssett működő Angster család 2700 darab orgonát készített; a mi új orgonánk az 1241. sorszámú. Harmóniumunk is az ő gyárukban készült, az a 2071-es számot kapta. Az első, Angster cég által készített orgona a pécsi Zsinagógába került.

Az Angster cég által készített orgonát 1942. augusztus 20-án nagy ünnepség keretein belül adták át az Alsómocsoládi templomnak és Kun Lajos kerületi esperes szentelte fel, így méltán kiérdemli a zeneművészeti érték megnevezést. Orgonánk egyben versenyorgona is, templomunkban hangversenyek megrendezésére is sor került már.

Életfák

Minden növényi ábrázolás közül az életfa a legösszetettebb és legegyetemesebb jelentésű. Utal életre és halálra, az örök fejlődésre és növekedésre, a folytonos megújulásra. A mélylélektan a gyökér, törzs, korona hármását az ösztön-én, én, felettes-én kifejeződéseként értelmezi. Az életfa hitvilágát a magyar népmesék őrzik: az ÚT, amelyen a mesehős az égbe, vagy az alvilágba jut. Halálra, az örök fejlődésre és növekedésre, a folytonos megújulásra.

Rigac pihenő

Alsómocsoládiak Baráti Köre önzetlen tagjai és segítő önkéntesek, valamint az önkormányzat 2007-ben alakították ki a Rigac pihenőt. A Rigac pihenő magába foglalja a Rigac-fát és Rigac Jancsi szobrát. 2007-ben Pesti János ötlete volt a fa elnevezése Rigac-emlékfára, mert a betyár láthatta még csemeteként. A hagyományőrzést, a hagyományteremtést, az egyéni kezdeményezés után a közösségi összefogást és nem utolsósorban az értékmegőrzést, a környezettudatos természetmegőrzést szimbolizálja a Rigac-emlékfá. Rigac Jancsi tölgyfája mellett kapott helyet a tölgyből készült életnagyságú fantázia szülő szobor. Rigac Jancsit, a helyi betyár-legendát ábrázolja, akit még egy róla szóló dal is megörökített. A szobor Tyukodi és Koltai László munkája.

Kedvelt kiránduló- és pihenőhely a közösségi összefogással kialakított Rigac pihenő. Az igényes környezetben a falu lakossága, valamint a kirándulók is szívesen töltik idejüket. A pihenőhely egy-

szerre testesíti meg a helyi legendát, az összefogás erejét, valamint teret biztosít a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A 365 fős település, Alsómocsolád külterületén található a Rigac emlékfá. A terebélyes lombkoronájú csertölgyre az Öko-társ alapítvány által 2010-ben meghirdetett „Év fája” versenyen 375 szavazat érkezett, így a 8. helyen végzett.

Tanító szobra

Alsómocsolád kiemelt figyelmet fordít egykori tanítói emlékének ápolására. Ennek egyik megnyilvánulása az egykori néptanítónak emléket állító ismeretlen néptanítót megmintázó fából készült alkotás, Hamar Sándor 2009. évi munkája.

Alsómocsolád Község Önkormányzata, illetve a település lakossága egyaránt nagyra tartja egykori tanítóinkat. A szobor felállításával szeretnénk volna tisztelegni emléküknél.

Temetői kereszt

A nagy hársfa alatt álló, magányos feszület homokkő alapú, mindenki keresztjének vagy holtak keresztjének is nevezik. Talapzatán, ha jól megnézzük, látszik egy évszám: 1842.

A kereszt évek óta őrzi a temető nyugalmát, és emlékezteti az élőket a mulandóságra.

A kereszt a keresztények legfontosabb jelképe, mely nélkülözhetetlen a templomokból, temetőkből. A történelem tárgyi maradványai azonban nemcsak a keresztények számára fontos, hanem minden hagyományőrző ember számára.

Turulmadár

A turulmadár jelképének két legősibb legendája közül az egyik Álmos vezér születését megjósoló mítosz, melyben Álmos anyjának, Emesének álmában egy turul jelenik meg, s jóslatával tudatja az asszonyt, hogy fiú gyermeket fog szülni. Méhéből forrás fakad, és ágyékából dicső királyok származnak majd, ám nem a saját földjükhöz sokasodnak majd el – szól az ismert legenda

A turulmadár nemzeti jelképünk. A hármas halomra felállított oszlopot – elején a magyar címerrel és a zászlóval – 2009-ben avatták fel. A szobor Tyukodi László és Koltai László alkotása.

Vendégház és Konferencia Központ

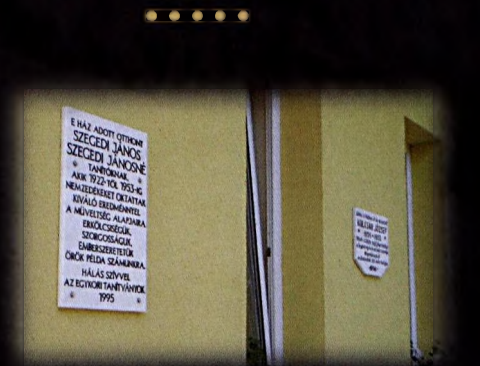
A régi Kultúr épületének helyén található ma a Konferencia Központ, aminek kialakítását az aktív közösségi élet indokolta. A rendszeres rendezvények, képzések, közösségfejlesztő tréningek, konferenciák számára korszerű, minden igényt kielégítő helyszínt biztosít az épület.

A Vendégház 4 darab két-ágyas szobával nyújt szállási lehetőséget azoknak a családoknak, csoportoknak, akik intimebb körülmények között kívánnak pihenni.

Üzemeltetője az Alsómocsoládi Községfejlesztő és Szolgáltató Nonprofit Kft. egy UMVP támogatással beépítette az épület tetőterét, mely 8 db 4 ágyas szálláshelyet kínál.

Szállást az Alsómocsoládi Vendégházban, kényelmes családi szobában (minden szobához saját fürdőszoba, tv, hűtő, közös konyha) biztosítunk, ahol minden adott a teljes önállósra és a kellemes pihenésre. A nyaralás minden napján akár több fa-

kultatív program is kihasználható. A családok a programlehetőségekből tetszőlegesen összeállíthatják melyik napot melyik programmal (programokkal) töltik el. A természet felfedezése igazi családi élmény: izgalmas kalandokkal vagy akár nyugodt és pihentető programokkal gyűjtheti a család a közös élményeket és tölthet fel együtt a kristálytisztá levegőjű környezetben.

Tanítók emléktáblája

A Vendégház és Konferencia Központ falán kapott helyet egykori tanítóink emléktáblája. Kulcsár József tanító a 19. század második felében, Szegedi János és Szegedi Jánosné 1922–1953-ig nemzedékeket oktattak a műveltség alapjaira.

Erkölcösségük, szorgosságuk, emberszeretetük örök példa számunkra. Ezzel az emlékművel szeretnénk volna tisztelni a településen véghezvitt munkájukat.

Sztankovánszky kastély

A falu elején található az 1920-ban épített Sztankovánszky kastély, mely arborétum jellegű zöldövezetben, hatalmas park közepén helyezkedik el. Az épületet az 1980-as évek végén felújították, átépítették az akkor még MÖBIUSZ, ma már Pick Szeged Zrt. költségvetéséből. Jelenleg magántulajdonban van.

Alsómocsolád életének legmeghatározóbb földesurai a Sztankovánszky család leszármazottai voltak. A kastélyt 1920-ban Sztankovánszky Pál építtette, hátsó udvarában házánk nagyjaival találkozhatnak a betérők, többek között Kossuth Lajos, Liszt Ferenc és Széchenyi István mellszobra is megtekinthető. E mellett Tischler Ferenc szobrászművész alkotásai, az Idős hölgy és a Fiatal lány is a parkot gazdagítja.

M 5070

Vörös kereszt

A kereszt a Petőfi utca végén, az akácshoz közel található. A Vörös család állíttatta; ennek időpontja ismeretlen. Az eredetiből már csak a durva homokkő talapzat maradt; az új kereszt műkőből készült.

„Felújítva: 2001 május hónapban az Alsómocsoládi Baráti Köre kezdeményezésére, dr. Keller János anyagi támogatásával, Alsómocsolád Község Önkormányzata és a Katolikus Egyház egyetértésével. Kivitelező: Ruppel Imre kőfaragó és a Mocsolád Közszolg. KHT; 2001. május 26-a a beszentelés napja.”

A keresztet ugyan a Vörös család állíttatta, de a településen is nagy jelentőséggel bír, régi örökség, mely a múltat idézi. Ezt bizonyítja, hogy Alsómocsolád Község Önkormányzata és a Katolikus Egyház is szerepet vállalt a mű megővésében.

Kiadó: Alapítvány Alsómocsoláért, 7345 Alsómocsolád, Rákóczi u. 21.,
Balogh Anikó kuratóriumi elnök

A kiadvány szövegét készítette:
Balogh Anikó, Csákovics Vivien, Novák Orsolya, Taller Marietta

A kiadvány a HUNG-2013/141 azonosítószámú „Összefogás az alsómocsoládi nemzeti értéktárért” című pályázat keretében,
a Földművelésügyi Minisztérium és a Hungarikum Bizottság támogatásával készült.

Nyomdai munkák: Müller Bt.

